

International scientific conference

Population in post-Yugoslav countries: (dis)similarities and perspectives

Belgrade, 19–20 April 2024

Međunarodna naučna konferencija

Stanovništvo u postjugoslovenskim zemljama: (ne)sličnosti i perspektive

Beograd, 19–20. april 2024.

Konferencija je održana u Velikoj sali Instituta društvenih nauka (IDN) u Beogradu, u organizaciji Društva demografa Srbije (DDS), Centra za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka (CDI IDN) i Geografskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (UB-GF). Ovo je treća po redu konferencija ovog tipa. Prva je održana 2016. godine, takođe u IDN-u, sa idejom da se demografi sa prostora nekadašnje zajedničke države okupljaju na svake četiri godine. Zbog vanredne situacije izazvane pandemijom virusa COVID-19, druga po redu konferencija održana je 2021. godine u *onlajn* formatu – preko *Zoom* platforme i bila je posvećena upravo izazovima i posledicama pandemije.

Ovogodišnja konferencija bavila se sličnostima i razlikama, kao i perspektivama razvoja stanovništva u zemljama nastalim na prostoru bivše Jugoslavije. Skup su otvorili predstavnici organizatora: dr Goran Bašić, naučni savetnik i

direktor IDN, dr Mirjana Bobić, redovna profesorka Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (UB-FF) i predsednica DDS, dr Vladimir Nikitović, naučni savetnik i upravnik CDI IDN-a, i dr Danica Šantić, redovna profesorka i prodekan za nauku i međunarodnu saradnju UB-GF. U svojim obraćanjima, uvodničari su istakli značaj skupa i demografskih tema kako za naučnike i istraživače, tako i za kreatore politika i sve zainteresovane strane. Na konferenciji je predstavljeno 50 radova. Preko 60 autora iz svih bivših republika Jugoslavije uzelo je učešće na ovogodišnjem skupu. Rad konferencije je organizovan u dva dana kroz šest sesija – po tri sesije svakog dana.

Moderatorke prve sesije, pod nazivom *Demografski procesi u bivšem jugoslovenskom regionu*, bile su prof. dr Mirjana Bobić, redovna profesorka UB-FF i dr Mirjana Rašević, naučna savetnica CDI IDN u penziji. U ovoj sesiji, diskutovana su istraživanja koja se bave aktuelnim

demografskim procesima u današnjim postjugoslavenskim državama. Cilj je bio da se pokaže u kojoj meri su slični odnosno različiti demografski izazovi u pojedinim državama. Takođe, detektovani su zajednički problemi u vezi sa kvalitetom podataka. Posebnu pažnju privuklo je predstavljanje pilot istraživanja buduće prve evropske kohortne studije o dobrobiti dece i mladih ljudi, koja se sprovodi u pet država, od kojih su dve – Slovenija i Hrvatska.

Druga sesija bavila se *populacionom dinamikom* i faktorima koji utiču na nju. Moderatori sesije bili su dr Vera Gligorijević, redovna profesorka i šef katedre za demografiju UB-GF i dr Ivan Marinković, viši naučni saradnik CDI DIN. Četiri rada razmatrala su pitanja mortaliteta, a tri fertiliteta stanovništva, dok su dva u fokusu imala međunarodnu mobilnost studenata. Jedan od radova je prvi put kod nas obrađivao temu rodni razlika u fertilitetu stanovništva Srbije, s obzirom da su u popisu 2022. godine pitanja o fertilitetu prvi put postavljena muškarcima. U ovoj sesiji predstavljeni su i rezultati odnosno dosadašnji progres na dva tekuća projekta finansirana od strane Fonda za nauku Republike Srbije.

U trećoj sesiji, posvećenoj *etničkoj strukturi*, koju su moderirali dr Vladimir Nikitović, naučni savetnik CDI IDN i dr Aleksandar Knežević, redovni profesor UB-GF, najviše diskusije se povelu oko kvaliteta podataka koji se prikupljaju tokom popisa stanovništva, a tiču se nacionalne pripadnosti. Istaknute su velike oscilacije u brojnosti i zastupljenosti određenih nacionalnih manjina kroz popise, što u mnogome otežava analizu i poređenje podataka.

Četvrta sesija je tematski pokrila *starenje stanovništva* i neke aspekte starosnih i ekonomskih karakteristika domaćinstava. Sesiju su moderirale dr

Mirjana Devedžić, redovna profesorka UB-GF i dr Vesna Lukić, naučna savetnica CDI IDN. Tokom diskusije bilo je reči o značaju pravilne upotrebe termina kada govorimo o starenju i starijima. Zaključak je da je proces demografskog starenja odmakao u svim populacijama posmatranih zemalja i da će narušena starosna struktura predstavljati veliki demografski izazov u budućnosti.

Peta sesija bavila se *novim metodološkim pristupima* u demografskim istraživanjima. Moderatori sesije bili su dr Marko Galjak, naučni saradnik CDI IDN i dr Jelena Stojilković Gnjatović, docentkinja UB-GF. Učesnici su ukazali na poteškoće pri poređenju popisnih podataka zbog promena u metodologiji prikupljanja podataka, kao i na nedostupnost podataka o spoljnim migracijama stanovništva.

Moderatori šeste sesije, pod nazivom *Regionalni pristup i studije slučaja*, bili su dr Petar Vasić, vanredni profesor UB-GF i dr Vera Gligorijević, redovna profesorka UB-GF. Najveći deo izlagača činili su mladi istraživači – studenti doktorskih studija, predstavivši rezultate svojih istraživanja koja čine segment njihovih budućih doktorskih disertacija. Istraživači su podrobnije istražili manje teritorijalne celine u okviru zemalja porekla i predstavili demografske izazove na lokalnom nivou. Prikazali su kako se prirodne nepogode i ljudske aktivnosti odražavaju na stanovništvo i njihova naselja koristeći primere iz Hrvatske i Srbije.

Određen broj odabranih radova sa konferencije, nakon redovnog procesa recenziranja, biće objavljen u jedina dva demografska naučna časopisa čiji izdavači imaju sedište u Srbiji – u specijalnom broju *Stanovništva*, u izdanju CDI IDN, i u *Demografiji*, u izdanju UB-GF.

Učešće na konferenciji bilo je bez kotizacije, što je dodatno omogućilo prisustvo mladih istraživača, studenata

doktorskih studija sa univerziteta iz Srbije i zemalja okruženja, koji su imali prilike da izlažu rezultate svojih istraživanja i upoznaju se sa istraživačima iz oblasti diskutujući o aktuelnim i budućim demografskim pojavama i procesima. Na kraju, treba napomenuti da je konferencija bila izuzetno posećena i da je u potpunosti opravdala sva očekivanja, kako učesnika tako i organizatora.

Milena Sekulić 

Institute of Social Sciences, Belgrade, Serbia

Correspondence:

Milena Sekulić,
Institute of Social Sciences, Belgrade,
Kraljice Natalije 45, 11000 Belgrade, Serbia

Email:

msekulic@idn.org.rs

How to cite: Sekulić, M. (2024). International scientific conference "Population in post-Yugoslav countries: (dis)similarities and perspectives". *Stanovništvo*, 62(S1), S155–S157. <https://doi.org/10.59954/stnv.614>